

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХХ, БРОЙ 15

СОФИЯ, 1-31 АВГУСТ 2019 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

История

Неврокопска епархия след политическите промени през 1944 г.
стр. 1, 7

In memoriam

Престаби се в Господа протогякон Стефан Марков
стр. 3

Интервю

Поклонническият път „Рилският Чудотворец“ – жива, движеща се църква

Колонка на редактора

С кого да споделяме тогобите си
стр. 4-5

Из живота на Църквата

Десет години по стъпките на Рилския Чудотворец

Пастирско слово
Робите на Бога
стр. 6

ИСТОРИЯ

Неврокопска епархия след политическите промени през 1944 г.

(по свидетелства на митрополит Борис)

След събитията от 9 септември 1944 г., когато насилствено е завзета държавната и местната власт в България с помощта на въоръжени сили и се осъществява преврат с частична окупация на територията на страната от части на Червената армия, в цялата страна започват репресии срещу аристокрацията, общественици и най-вече срещу духовници.

По-осезателно обаче репресиите срещу духовенството се засилват след 1945-1946 г., когато десетки православни енорийски свещеници и монаси са осъдени от Народния съд, безследно изчезнали са или пък са осъдени задочно – убити, мъчени и заровени в общи гробове.

Положението на Неврокопска епархия, която по това време духовно се управлява от Неврокопския митрополит Борис, не остава по-назад от останалата част от диоцеза на Българската православна църква. За положението на епархията след промените от 1944 г. разбираме от писмо на самия митрополит Борис, изпратено до Българския екзарх Стефан, който по това време е председател на Св. Синод.

В писмото си от 3 юни 1947 г. митрополит Борис прави обстоен преглед на

историята и съвременното положение на епархията: „Неврокопска епархия, която между годините 1941 и 1944 бе значително уголемена, след септември 1944 г. остана пак най-малката епархия, с най-малко и най-бедно население в сравнение с другите епархии и с най-голяма разпокъсаност на енориите поради планинския характер на областта. При тия крайно неблагоприятни условия управлението и наглеждането на Неврокопската епархия, особено от отдалечения и откъснат град Неврокоп, е много трудно, и понякога то става съвсем невъзможно“.

Според сведенията, дадени от митрополит Борис, населението на Неврокопска епархия към онзи момент е 214 044 православни християни. По същото това време в епархията функционират няколко фонда за финансиране на семинари и студенти по богословие, защото както сам изтъква митрополит Борис: „Още от въстването ни на Неврокопската катедра най-голяма грижа ни е създавал свещеническият кадър. Повечето от зарварените свещеници се оказаха с прогимназиално образование и почти нито един с висше богословско образование“.

„За преодоляването на

този недъг в епархията ни, полагали сме и продължаваме да полагаме всички усилия и да правим всякакви жертви, за да се подготвят просветени и достойни кандидати за свещеници“, казва още в същото си писмо до екзарха митрополит Борис.

И ако цифрите показват увеличаване на свещенството и инициативите на Неврокопска митрополия до 1944 г. показват осезателен напредък в духовно и административно отношение, то след настъпването на Деветосептемврийския преврат нещата в епархията започват да стават все по-лоши, като към края на 1948 г. властите отправят открити заплахи за саморазправа дори с Неврокопския митрополит Борис, който бива убит през ноември 1948 г.

„И в Неврокопска епархия пострадаха невинно и станаха невинна жертва достойни и предани служители на Църквата и народа. Без никаква вина, без разследване, без проверка, без съд биде грабнат през октомври 1944 г. насилствено отличният архиепископ-наместник и енорийски свещеник в гр. Разлог – свещеник Петър Дивизиев, и погубен жестоко на неизвестно място.

На стр. 7

ХРОНИКА

От България

Патриаршеска литургия в Троянската св. обител по повод Успение Богородично

„Нека пресветлият образ на Божията майка, прославян днес в нейното Успение, бъде всякога пред нас, в нашия всекидневен живот и нашето всекидневно подвизаване в благочестието, та укрепвани от нейната любов и вдъхновявани от нейния пример, и ние да живеем в мир с Бога, като избрани и достойни съсъди на божествената благодат, изобилно изливаща се над нас в Църквата Христова, за да заслужим и ние венците на нетленieto и живота, „що Господ е обещал на ония, които Го обичат“ (Иаков. 1:12) –

каза в словото си светейшият патриарх Неофит след края на тържествената света
На стр. 2

Празник на Рилския манастир

С всенощно бдение и архиерейска св. Литургия в Рилската св. обител бяха отбелязани 1073 г. от Успението на нейния основател и покровител на българите – преподобни Йоан Рилски Чудотворец. Недельният ден събра в манастира голямо число православни християни, дошли от всички краища на страната да преклонят колена пред Рилския светец. По време на цялото богослужение раклата с честните му мощи бе открита за стотиците вярващи.

Неврокопският митрополит Серафим оглави продължилото повече от 9 часа празнично богослужение. В съслужение с него бе игуменът на св. обител Адрианополски епископ Евлогий, както и свещеници от различни епархии. На клиросите псалти, ръководени от г-н Андрей Касабов и г-н Георги Радев, украсиха с песнопенията си богослужението.

Поучителното си слово митрополит Серафим изгради върху основните съвети на преподобни Йоан от неговия Завет, който е настолна книга не само за Рило-манастирското монашеско братство, но и за всеки духовник и мирянин, който смята себе си за поклонник и последовател на св. Йоан. Владиката преподаде на братството и миряните в св. обител и първосвещителския поздрав от Негово Светейшество Българския патриарх Неофит.

На стр. 3

ХРОНИКА

Патриаршеска литургия...

От стр. 1

Литургия, която бе възлагана от него в Троянската св. обител.

Пред чудотворната икона на Майката Божия се помолеха стотици православни християни от цялата страна. Рано сутринта на празника бяха извършени полунощница и литийно шествие с плащаницата, на която е изобразено Успението Богородично.

На светейшия патриарх Неофит по време на тайнството Евхаристия съслужиха: Мелнишки епископ Герасим, главен секретар на Св. Синод, Велички епископ Сионий, игумен на Троянската и на Бачковската св. обител, и Белоградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит, архим. Васиан, представител на Руския патриарх у нас, архим. Василий, протосингел на Софийска св. митрополия, архим. Евтимий, ик. Николай Георгиев, началник на отдел „Връзки с обществеността“, свещеници, протодякон Иван Петков и дякон Деян Коруноски.

В края на богослужението Негово Светейшество се обърна със слово към събралото се множество.

„В това светло тържество на нашата вяра и нашата надежда ние сме призвани от Църквата да осъзнаем, че земният живот и светостта на пресветата Небесна царица трябва да бъдат усилие и крайна цел и на всеки от нас; че образецът, оставен ни от нея и нейното сработничество в богочовешкото дело на спасението ни, не е нещо непостижимо за нас, а призвание на всекиго, който изповядва Христовото име и с вяра се спасява в светата Му Църква. Успението на Пресвета Богородица, нейното дивно въздигане на Небесата, е и първият истински плод от Боговъплъщението и спасителните за нас кръстни страдания на Богочовека и наш Спасител Иисус Христос. С този изобилен живот (Йоан. 10:10), който ни е даруван по милостта Божия, днес

първа от всички човеци се удостоява Пречистата Божия Майка. Тази, която бе удостоена да стане Божия обител, днес напуска света и се въздига към небесните селения“, каза патриархът и заключи: „Нека дивната Небесна царица никога не отвърща взора си и от тази, посветена на нея, благословена света обител, над подвизаващите се в нея всечестни иноци и над всеки, който с вяра и с упование в Божието човеколюбие и милост пристъпва към нейния свят образ и благоговейно я почита, заедно с родения от нея наш Господ и Спасител Иисус Христос.

По молитвите и небесното застъпничество на Пресветата наша Владичица и всякога Дева Богородица, Господ Бог да милва и пази всички нас, и да ни дарува Своето вечно спасение!“

По традиция бе извършено и литийното шествие с чудотворната икона на Божията Майка – „Троеруичца“, в което се включиха стотици православни християни.

Ангел КАРАДАКОВ

Архиерейска литургия на Успение Богородично в храм „Св. св. Кирил и Методий“ – Ловеч

На 15 август – празника Успение на Пресвета Богородица, Ловчанският митрополит Гаврил отслужи Божествена св. Литургия в катедрален храм „Св. св. Кирил и Методий“ – Ловеч. На архиерея съслужиха председателят на църковното настоятелство към храма прот. Михаил Ковачев и дякон Мартин Йотов.

За поклонение в храма бе изложена рака, съдържаща парченце дърво (на което през 17. век се е изобразила неръкоотворно чудотворната „Леснишка икона“ на Божията Майка), плащаница на Пресвета Богородица от Гетсимания и парченце восък (с който се запечатва Гробът Господен на Велика събота в Йерусалим).

По време на запричастния проповед

Успение Богородично – Ден на Варна

На 15 август град Варна бе изпълнен с празнична атмосфера по повод един от най-древните Богородични празници – Успение Богородично, водещ своето начало от IV-V век, когато йерусалимските християни са чествали паметта на Пресвета Богородица в Гетсимания, където е гробът ѝ.

Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит Йоан възглави празничната богослужба в катедралния храм „Успение Богородично“. Заедно с него съслужиха председателят на храма и духовен надзорник ставр. ик. Димитър Стоев, ик. Емилиян Христов от град Самоков, прот. Йордан Найденов, прот. Ивалин Славов и митрополитският дякон Любомир Георгиев.

Благолепният катедрален храм бе изпълнен от варненци и гости на града, които прииждаха през целия ден, за да помолят Пресвета Богородица за нейното застъпничество пред Бога и нейния покран. Сред присъстващите бяха кметът на Варна г-н Иван Портних, началникът на Шаба на Военноморските сили капитан I ранг Камен Кукуров, началникът на Висшето военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“ флотилен адмирал проф. д.в.н. Боан Медникаров и други.

След прочитането на апостолското четиво и евангелския текст, митр. Йоан произнесе проповед,

в която разясни духовния, богословски и богатен смисъл в празника Успение Богородично.

Песнопенията на утрента бяха изпълнени от клиросния певец Тодор Тодоров. Мъжкният хор при митрополитската катедрала с диригент Валентин Кубратов украси светата Литургия. Присъстващите се насладиха и на песнопенията изпълнени от Камерен ансамбъл „Св. Йоан Кукузел – Ангелогласния“ с диригент Кристиан Попов. Камерният ансамбъл бе в града по покана на Община

Варна и взе участие в богата и разнообразна програма, посветена на празника на Варна.

В края на светата Литургия архиерейт произнесе слово, в което поздравя именниците и всички с радостния празник на Успението на Божията майка и Деня на Варна. Той изрази от свое име и от името на ръководството на Варненска и Великопреславска епархия благодарност за доброто отношение към Църквата. Последва многолетствие.

Варненска и Великопреславска митрополия

Храмов празник на пловдивската катедрала „Успение Богородично“

На 15 август Негово Високопреосвещенство Пловдивски митрополит Николай възглави архиерейската света Литургия в катедралния храм „Успение Богородично“ в град Пловдив.

В съслужение с митрополита бяха неговият викарий Знеполски епископ Арсений, ставроф. иконом Тодор Хаджиев – протосингел при Пловдивска митрополия и председател на катедралния храм „Успение Богородично“, ставроф. иконом Добримир Костов, ректор на ПДСиА „Св. Кирил и Методий“, ик. Деян Стоенчев – духовен надзорник при митрополията, йеромонах Максим и митрополитските протодякон Илиан Алек-

„Отче наш“.

Много от присъстващите, които са се готвили подobaщо, пристъпиха към светите Тайни.

На светата Литургия присъстваха председателят на

сандров и дякон Ангел Ангелов.

Песнопенията изпълни митрополитският хор „Св. ап. Ерм“ с диригент протопсалт Георги Радев.

Христолюбиви граждани изпълниха храма, за да отдадат почит и да се помолят на Божията Майка, да измолят за себе си и за близките си нейната помощ и закрила.

Всички заедно, с едно сърце и еди уста изповядаха Символа на вярата и Господнята молитва

Общинския съвет Савина Петкова, кметът на район „Тракия“ Костадин Димитров и архонтът на Пловдивска св. митрополия Петър Манджук.

В края на богослужението митрополит Николай се обърна с архиерейско слово, в което говори за Успението на Пресвета Богородица.

Духовното тържество завърши с многолетствие, прогласено от протодякон Илиан Александров.

Пловдивска митрополия

ХРОНИКА

От България

Празник на Рилския манастир

От стр. 1

Призив към всички, които упорстват и не приемат благодатните съвети за вечен живот на Рилския закрилник отпрати и преосвещеният игумен епископ Евлогий. Сърдечни благодарности изказа към гостуващия архиерей за това, че на празниците на обителта винаги намира време и сили да бъде част от тържественото им честване, както и да отпрати архиерейския си благослов от амвона на съборния храм. Благодарни също на псалтите и на всички братя и сестри в Христа за усърдието им по време на многочасовото богослужение. Голяма част от присъстващите в храма се сподобиха с Христовите Тайни.

Към теб, който и след земната си кончина за всинца ни си непоколебим човешки род, велегласно зовем: „Радвай се, отче Йоане, пресветли светилниче!“

Рилска света обител

Архиерейска литургия по повод празника Успение на св. Йоан Рилски

На 18 август, когато БПЦ отбелязва празника Успение на св. Йоан Рилски чудотворец, с благословението на светейшия ни патриарх и Софийски митрополит Неофит Негово Преосвещенство Мелнишки епископ Герасим, гл. секретар на Св. Синод, възглави празничната литургия в Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“. С него съслужи архим. Пахомий, ректор на духовното школо, йером. Мелетий, прот. Лазар Георгиев, свещ. Козма Поповски и дякон Слави Спасов.

говите св. мощи и можем да дойдем да се помолим и да послужим в дните, които се определени за честване на неговата памет“. Архим. Пахомий благодари за благословението на Светейшия патриарх, както и на епископ Герасим за това, че възглави богослужението.

По традиция в двора на храма десетките богомолци получиха и постен корбан за благословение, който всяка година се раздава в чест на празника на преподобния наш отец Йоан.

СДСеминария

Празникът Успение на Пресвета Богородица в посветената ѝ Бачковска св. обител

Вече повече от деветстотин години Бачковският манастир събира вярващия народ в деня на Успението на светата Майка Господня, на завръщането ѝ в небесните селения, при Спасителя, създ за Когото тя прие да бъде и Чийто кръстни мъки съпребива в подножието на Кръста на Жертвата. На това нейно завръщане е посветена и Бачковската ѝ света обител!

Още от навечерието на празника манастирът се изпълни с православен народ за вечернята и Отелото на св. Богородица. На самия празник от ранни зори дворът прелива от вярващи, дошли да изразят почитта си към небесната наша Застъпница и да се поклонят на чудотворната ѝ Бачковска икона, избрана, по нейните думи, да бъде утешителка и посредник чудодеев за всеки, пристъпил към нея със сърдечно преклонение към първообраза.

Богослуженията от богородичния цикъл преминаха с архиерейското духов-

но ръководство на Негово Преосвещенство Месемврийски епископ Яков, пребиваващ в манастира, и в съслужение с високопреподобните архимандрити Пахомий и Григорий, братя на светата обител, и с молитвенното съучастие на монасите на обителта и вярващия народ.

Храмът бе огласен от ангелогласен гостуващ църковен хор с ръководител протопсалт д-р на богословието г-н Андрей Касабов.

В края на св. Литургия множество православни християни, изгълбиха благодарния Богородичен пост, се причастиха със светите Дарове Христови.

Бачковска света обител

† IN MEMORIAM

Престави се в Господа протодякон Стефан Марков

В ранните часове на 19 август се престави в Господа една емблематична за Българската православна църква личност – протодякон Стефан Марков. С великолепия си басов глас, с неповторимото съчетание от авторитет, вещина и финес, с които съумяваше да синхронизира участниците в богослужението – клир и народ, с цялостното си присъствие той придаваше особена тържественост и достолепие на богослужбите.

Отец Стефан е роден във Видин на 31 март 1936 г. Единствено дете е в свещеническо семейство. През 1949 г. постъпва в Софийската духовна семинария, която след няколко месеца е преместена при гара Черепиш. След завършването ѝ постъпва в Духовната академия в София. Веднага след като завършва висшето си богословско образование, започва работа в църковната администрация. Първоначално като куриер в Св. Синод, като началник на готовата продукция в свещоливницата, финансов ревизор в Софийска св. митрополия.

Още при пристигането си в София като студент, започва да учи вокално пеене. Убеден е, че този, на когото Бог е дал глас, трябва най-вече на Бога да пее, Него да славослови и да украсява с таланта си Божия дом – храма. Убеждение, което отец Марков носи дълбоко в сърцето си и което определя житейския му избор и служението му.

С храм-паметник „Св. Александър Невски“ е свързан от 1955 г. Веднага след завършването на богословското си образование се явява на конкурс и го приемат в състава на хора, а само след няколко месеца става и солист на състава. Негов духовен наставник е Левкийски еп. Партений, когото дълбоко почита. Жени се за племенничка на архиерея, от който брак има две деца – Йоан, дългогодишен свещеник, и Бона-Мария.

На 10 септември 1967 г. еп. Партений в качеството си на викарий на Софийския митрополит го ръководява в митрополитската катедрала „Св. Неделя“ в София за дякон, а от следващия ден постъпва на служение в ПКСХП „Св. Александър Невски“. Като щатен дякон към храм-паметника поема задълженията и на счетоводител-касиер при храма и секретар на църковното му настоятелство.

Като свещенослужител отец Марков с изключителна ревност изпълнява своето служение. Със своята богата култура и изрядна богословска подготовка протодякон Марков често произнася и проповеди в храм-паметника. Живо се интересува от всичко свързано с историята на храма, която поради липса на средства не е издадена.

През 1974 г. за храмовия празник на 23 ноември в страната гостува руска църковна делегация. По време на всеночното бдение в навечерието на празника по решение на Св. Синод на БПЦ Ленинградският митрополит Никодим го отличава с официална „протодякон“.

Протодякон Стефан Марков е участвал като хорист и солист в почти всички звукозаписи на църковна музика на плочи и компактдискове с хорове като: „Смесен хор при ПКСХП „Св. Александър Невски“ и смесен хор „Св. Софроний Врачански“ с диригент доцент Димитър Димитров; в запис през 1979 г. със съборен църковен хор и запис през 1980 г. със Софийския свещенически хор под диригентството на архим. Неофит (сега Български патриарх), с камерен ансамбъл „Св. Йоан Кукузел – Ангелогласни“ с диригент доц. Димитър Димитров; със Софийския свещенически хор през 1992 и през 1999 г., с мъжкия хор при катедралния храм „Св. Неделя“ през 1999 г. и с мъжкия хор „Св. Йоан Рилски Чудотворец“ през 1994 г. с диригент Кирил Попов (сега свещеноиконом); със Софийски ортодоксален хор с диригент проф. Мирслав Попсапов и др.

Отличителна черта на протодякон Стефан Марков и при неговите солови изпълнения при записите на църковни песнопения,

който той осъществява като солист на различни хорова формации, е разбирането му, че песнопението е молитва, че то е отправено към Бога и винаги текстът трябва да преминава през ума и сърцето му и да предава това молитвено настроение и на богомолците.

През 1998 г. отец Марков се пенсионира, но продължава да свещенодейства както в патриаршеската катедрала, така и в различни храмове и епархии по повод по-значими събития в БПЦ. Написва и книга за Левкийски еп. Партений и друга – посветена на православната икона.

С подobaваща тържественост на 31 март 2011 г. по решение на Светия Синод на БПЦ – БП протодякон Стефан Марков бе отличен за особени заслуги към Църквата с орден на БПЦ „Св. Климент Охридски“ – II степен.

Един изцяло потопен в църковната атмосфера човек от самото си раждане до смъртта си посветил себе си и служението си Богу. Човек строго православен, коректен, ерудирен, който през всичките години на своето служение неустрашим и с изключително достойнство отстоява позициите и авторитета на БПЦ. Един живот без остатък посветен на Бога!

Опелото на протодякон Стефан Марков бе отслужено от Варненски митрополит Йоан на 22 август в столичния храм „Св. Троица“, кв. „Редута“. Да се простят с него дойдоха Българският патриарх Неофит, митрополитите Неврокопски Серафим, Врачански Григорий, епископите Мелнишки Герасим, Белградски Поликарп, Тивериополски Тихон, многобройно свещенство и миряни.

Бог да го прости! Вечна и блажена да бъде паметта му!

Александра КАРАМИХАЛЕВА

Десет години по стъпките на Рилския Чудотворец

За десета поредна година в първия ден на Богородичния пост, 1 август, една група хора от цяла България (че даже и от чужбина) поемат от столичния храм „Св. София“, за да извървят част от пътя на мощите на небесния покровител на България – св. Йоан Рилски. Обединява ги любовта им към светеца, привлича ги неописемата благодат и радост от поклонническия преход, а също и възхищението от прекрасната природа на България, на която се наслаждават, преминавайки през планините Витоша, Верила и Рила, по пътя си до Рилския манастир.

случва, св. Йоан ще ги води напред.

И ето, че след изпитанията дойдоха и няколко прекрасни слънчеви дни, съчетани с облаци, които да ни осигуряват нужната прохлада. Планината отново ни показа красотата си – пътят изобилстваше от спиращи дъха гледки, ароматни билки, горски плодове и стада коне. Вечерите пък бяха сплотяващи – с песнопения около лагерния огън.

Хубавото време даде сили на участниците и те продължиха пътя си към с. Клисурса, където бе отслужена литургия, оглавена от архим. Василий, протосингел на Софийска митрополия, в съслужение със ставр. ик. Ангел Ангелов, прот. Николай Начев, свещ. Венцислав Попиванов, свещ. Сава Кокулев и йеромонах Спиридон. След службата поклонниците успяха да опитат от вкусната закуска, която за поредна година бабите от селото бяха приготвили за тях. Пътят продължи през Лакатнишка Рила към Рилските езера.

На другия ден поклонниците се изкачиха от х. „Рилски езера“ към ез. „Бъбрека“, където архим. Василий извърши традиционния вече водосвет на езерото и благослови участниците в похода. След изкачването и на най-високите Рилски езера („Окоето“ и „Сълзата“), поклонниците продължиха по билото и в късния следобед слезоха към Рилския манастир, където по пътеката преди манастира ги чакаха посрещачи с хляб, студена вода, сладки и плодове.

Влизането в манастира след дългия преход е любимият ми, много специален за мен, а и за повечето участници, момент от похода. Това е моментът, в който след дългото и изморяващо ходене поклонниците достигат крайната си цел – мощите на св. Йоан Рилски и неговия манастир. Тогава, когато вратите на манастира се отварят и всичките над 200 човека влизат с трепет, пеейки в един глас тропара на Рилския Чудотворец и се поклонят пред светите му мощи, дълго оглавяйки храма с песнопенията. Тогава, когато сърцата се изпълват с една особена радост – радостта, когато си си у дома, когато ти е топло и уютно и нищо повече не искаш, нищо повече не търсиш.

Последният ден е белазан от тържествената архиерейска литургия на големия Господски празник Преображение, от благословието на дяко игумена, от гостопримството на Рилската света обител, нагостила поклонниците с вкусна рибена чорба, и от литията до пещерата на св. Йоан Рилски. Там, до мястото на Успението на Рилския светец, за последен път се изчита акастиът му и е време поклонниците да се разделят. Но на никого не му се тръгва – та кой би могъл да се раздели лесно с тази неописема благодат?! Традиционното финално слово на о. Ангел обикновено дълбоко разчувства хората и тръгването от Верилата Рилска пустиня става още по-трудно. Обещаваме си да се видим отново там, догодина по същото време. Защото походът „Рилският Чудотворец“ вече е станал част от пътя ни и от стремежа ни да станем Йоанови. Защото, както отново ни припомня о. Ангел, „щом сте Йоанови, то значи сте Христови“.

Пенка ХРИСТОВА

Робите на Бога

Светите отци на Църквата са ни завещали една забележителна класификация, с която са изразили отношението на вярващите към Христос. Водени от Светия Дух и наставлявани от ангелите, разделили последователите на Спасителя на три групи.

Първата са тези, които стриктно изпълняват закона Божии, защото се страхуват да не попадат в ада. нарекли са ги роби.

Втората са онези, които се водят от светлия мотив да заслужат място в рая. Това са наемници.

А третата са истинските поклонници, които вършат всичко само и единствено защото обичат Бога. Те са децата Божии.

Наистина е жалко, че в светата Църква се срещат хора, които знаят законите на духовния живот и тайните на Вселената, но искат единствено да избегнат осъждане и вечни мъки и се опитват да се подвизават водени от този иначе благочестив стремеж. Остават на първото стъпало и не желаят да продължат напред. Не искат, въпреки че могат да се изкачат със силата и свободата на свободната си воля и с помощта на всепобеждащата Божия благодат към върха на духовната лествица. На тях им е обещано всичко, за да живеят в пълнота и да седнат с Господ на Неговата богата трапеза, но те предпочитат да останат някъде настрана, в полутъмния въгл, и да наблюдават поканените отстрана и безучастно.

Не искат да съпреживяват това Небесно тържество.

И защо? Защото се страхуват. Не само от Бога, но и от себе си. Боят се да се възползват в пълнота от онази изначална благодат, която им е дарена в тайнството на светото Кръщение. Поставете душите си в изработени от тях удобни рамки и се „свиват“ в своя личен, самодостъпен свят. По силата на своето решение не искат да разгорят огъня на вярата, а го остават да тлее в огнището на душата им и да мъждука, без да свети и стопля когото и да е, дори тях самите.

Този страх не е страхът Господен, за

който се говори в Священото Писание, който е „начало на мъдростта“, а е отказ от него. Затова и не е благословен! Неговите мотиви са малодушето, неверието и неразбирането на мисията и делото на Спасителя Христос! Нима не е грях да кажеш на Сина Божии – до тук! Не бива да се обръщаме към Този, Който със Своята смърт и Възкресение е изкупил всичките ни грехове и простил всичките ни съгрешения, като към друга страна по някакъв договор, и да казваш: това – да, а това – не!

Със Своето свето Божовъплъщение Христос дойде не само да изпълни, но и да надгради Стария завет със завета на Любовта и Мира, и очаква от нас не дела по Закона, а прояви на жива вяра и истинска дръзна любов. Цялото Му послание към всички Негови последователи може да се изрази ясно и кратко обръщение: „Синко, дай си мен сърцето!“ (Притч. 23:26).

Неговото царство не само не е от този свят, но е царство вътрешно, съкровено и истинско. Колко пъти се обръща в Светото Евангелие с откровеното: „Нека ви бъде по вашата вяра!“ (Мат. 9:29), акцентирайки именно върху вътрешното лично отношение, трепета на съкровеното и неизследимо общуване с всяка една личност поотделно.

Трудно е да се каже, че подобен „хладък, и нито горещ, нито студен“ християнин дава плодове. Или, ако е така, те не са зрели и вкусни и не радват Господа стопанин. Защото онзи, който не обича, той не може да твори! Няма как да изживее този вътрешен възторг от съкровената среща с Христос. Храът на неговата душа остава мрачен и непросветлен от необяснимата Таворска светлина! Дверите на този храм са притворени и похабени, а в неговия притвор няма извор от жива вода, който да привлича онези, които искат да се изцелят!

Един от забележителните подвижници на светото православие на ХХ в., св. Порфирий Кавсокалив (старец Порфирий), по забележителен начин отразява това: „Мисълта за страха е добра за първите стадии. Тя е за начинаещите, за тези, у които все още живее вехтия човек. Начинаещият, който все още не се е шлифовал духовно, се въздържа от

злото, чрез страха. И страхът е необходим, защото сме материални и низки хора. Но това е един стадий, една ниска степен в отношението към божественото. Това е отношението на търговска размяна. Ако добре разгледаме това отношение, ще видим, че в него има някаква степен на корист, на изгода. Когато човек встъпи в Божията любов, за какво му е нужен страхът? Каквото и да върши, върши го с любов и това е много по-ценно! Когато човек се старее да е добър от страх пред Бога, а не от обич, не е толкова ценно! На нас, напредвайки в духовния живот, Евангелието ни дава да разберем, че Христос е Радостта, Истината, че Христос е Раят... „В любовта страх няма. Но свършената любов пропъжда страха, защото в страха има мъка. Който се бои, не е свършен в любовта“ (1 Йоан. 4:18). Полагайки усилия чрез страха, постепенно стъпваме в Божията любов. Тогава изчезва адът, изчезва страхът. Интересно ни единствено Божията любов. Всичко върши за тази любов!“ (Старец Порфирий Кавсокалив, „Живот и слова“).

Толкова проникновени са тези думи! Те описват траекторията, отразяват опитността на една душа, като акцентират върху усилията... Не само е нужно, но и спасително да бъде впрегната свободната воля и да се върви напред и се пренебрегва и превзема всяко, спиращо духовното ни развитие, състояние. Но за това е нужно лично желание, искрено дръзновение и жива вяра! Не просто да бъде насилник за Царството Божие, а истински труженик в Христа!

Дай Боже, всички да бъдем деца на Бога, а не роби или наемници! Да разгорим силата на личната си вяра и да положим всички усилия през нашето кратко земно странстване да дадем плодове на лично благочестие! Защото от всеки от нас зависи дали да останем в групата на онези, които буквата ги убива, или да преминем в общението на призваните, които са оживотворени от Духа! Амин!

Свещ. Ясен ШИНЕВ

ИСТОРИЯ

Неврокопска епархия след политическите промени през 1944 г.

От стр. 1

Властта издала на неговата злочестота презвитера смъртен акт и по този начин е признала неговата насилствена смърт“ (Изложение за състоянието на Неврокопска епархия към 1 юни 1947 г., Неврокопска митрополия № 960, ДА № 1225).

В документа митрополит Борис дава и подробно списък с имената на осъдени свещеници веднага след Деветосептемврийския преврат. Така той споделя за изправени пред Народния съд свещеници от гр. Неврокоп, с. Лъки, с. Годлево, с. Лешко, с. Белица, гр. Горна Джумая, с. Горна Рибница, с. Добри лъки и др. Някои от свещенослужителите са осъдени на доживотен затвор, като свещеник Петър Мехаджиев.

Митрополит Борис свидетелства дори и за присъда без съд, извършена от правителствените власти, като говори за съдбата на отец Петър Павлов от гр. Неврокоп, който бил задържан и веднага пратен в затвор, защото продавал жито на по-високи цени.

„След предварителни и мъчителни арести бидоха изпратени по няколко месеца в концентрационни лагери следните свещеници: свещ. Георги К. Кордев и свещ. Васил Думарев от гр. Неврокоп, свещ. Михаил Тодоров и свещ. Мирон Храков от гр. Горна Джумая, свещ. Борис Ив. Стамболийски от с. Падех, Горно-Джумайско, свещ. Георги Кюрчиев от с. Баня, Разложко. Почти всички тези свещеници са били измъчвани и унижавани повече, отколкото другите задържани светски лица в концентрационните лагери. Почти всички свещеници в епархията са понесли и понасят оскърбления, унижения и заплахи от отговорни и неотговорни фактори“.

Неврокопският митрополит Борис обаче свидетелства и за друг един интересен факт, по отношение на това как държавната власт избира кои свещенослужители да осъди, порицае или пък да заплаши. „На най-голям гнет и най-тежки заплахи са подложени най-добрите свещенослужители на Църквата и на-

рода ни, които имат ценни качества и се опитват да проявят полезна църковно-народна дейност“, казва той в писмото си до екзарх Стефан.

Според свидетелството на митрополит Борис, срещу добрите духовници от Неврокопска епархия държавната власт устройва клеветнически кампании, отправят се закани и заплахи. „С такава похвати се тормозят непрестанно свещениците, а най-много протосингелът и митрополитът. Против тях двамата злоумишлено се създава враждебно настроение и престъпна подготовка за още по-лоши действия“ (пак там, л. 8). Каква е тази престъпна подготовка, ще видим само година по-късно (след написването на това писмо), когато митрополит Борис е убит от низвергнатия свещеник Илия Стаменов, който уж под предлог за лична саморазправа застреля митрополита. Впоследствие той е осъден на седем години затвор, от които излежава три години, и то при лек режим.

Митрополит Борис свидетелства и за още един удряващ факт – властта

вмиза насилствено в сградата на Неврокопска митрополия в гр. Неврокоп, в митрополитския дом в Горна Джумая и митрополитския дом в гр. Св. Врач.

Владиката пише в документа, че неколкократно са се опитвали да му припишат политическа активност, борба срещу едната власт и подкрепа за другата. Нещо, което митрополит Борис собственооръчно опровергава. „Ако това става открито, какви ли могат да бъдат показанията, които се изтръгват на тъмно чрез невобразими и непоносими изтезания? Колцина злочести люде, сломенни и полумъртви са се съгласявали накрай да дадат неверни и гибелни показания дори и против себе си, само и само да спрат жестоките мъчения над тях. Колко по-леко биха се съгласили такива измъчени люде да дадат неверни показания против други невинни човеци!“ (пак там, л. 9).

За различаване на сметки и чисти говори директно и напълно откровено митрополит Борис. Ето какво сам той пише в писмото си до екзарх Стефан: „Смут и негодувание създава всредхристияните печалният факт, че често идвали на богослужението в храма нарочни лица и записвали какво се е говорило в проповедта. И те, и дори отговорни фактори без стеснение заявявали, че всичко се е следило и записвало каквото се говори в храма, особено от митрополита и протосингела, и законително се повтаряло, че за всичко се държи сметка и че щяло да дойде време за различаване и чистки“.

Дотолкова властта и доносниците са злонамерени и безскрупулни, че присъствали в олтара дори по време на отслужването на св. литургия, за да следят действията на митрополит Борис. За последното свидетелства пак той самият: „Навсякъде се забелязват злонамерени съгледвачи, подслушвачи и доносници“.

Ситуацията в епархията се усложнява още повече, когато местната комунистическа нова власт започва да приканва свещенослужителите да се отказват от своето звание, „като им били обещавани други по-големи служби и по-големи облаги във всичко“ (пак там, л. 10).

Не само срещу свещенослужителите обаче се правят опити за пречупване и сплавяване. Над миряните от епархията властта се опитва да оказва натиск и да им пречи да посещават редовно богослуженията.

„Насилие и гнет се упражнява и над християните в техния църковно-религиозен живот. Следи се и се държи сметка кой ходи на църква, кой се причастява, кой се венчава, кой кръщава новородените си деца, кой ходи на поклонение в манастир и пр. Към такива християни се отправят недвусмислени закани“, казва митрополит Борис, като споделя в писмото си, че властта съзнателно пречи на младоженци да се венчават и да получават църковно благословение, както и това, че в по-малките населени места, където всичко зависи от местната власт, над православните християни се оказва особено голям гнет.

Храмовете и прицърковните сгради също не са пощадени от омразата на новата власт към Българската православна църква. Така през 1946 г. в с. Хърсово (от където впрочем е и убиецът на митрополит Борис), по време на Опепо Христово на Велики петък младежи и студенти започват да буйстват и богохульстват, като затворили вратата на храма, за да не може Христовата плащаница да бъде изнесена за традиционното литийно шествие. „След това започнали да замерят с камъни клисара на камбанарията, за да спре биенето на църковната камбана“, пише още митрополит Борис.

Следва
Ангел КАРАДАКОВ

Архиерейско богослужение в „Червената църква“, гр. Перущица

На 11 август високопреосвещеният Пловдивски митрополит Николай, заедно с десетки духовници и архиереи, предложени от чудотворния образ на Богородица „Златна Ябълка“, бяха посрещнати от христобивия народ в ранновизантийската базилика, посветена на Пресвета Богородица („Червената църква“), гр. Перущица.

Там митрополитът, заедно с духовниците и митрополитския хор „Св. ап. Ерм“, с диригент протопсалт Георги Радев, отслужи вечерното богослужение с Молебен канон към Пресвета Богородица.

Заедно с архиерея съслужиха: Велички епископ Сионий, Знеполски епископ Арсений – викарий на митрополита, Константишки епископ Яков – викарий на митрополита, ставр. ик. Тодор Хаджиев – протосингел при Пловдивска митрополия, ставр. ик. Добромир Костов – епархийски духовен надзорник, ставр. ик. Георги Славчев – епархийски съветник, архиерейските намесници от цялата Пловдивска епархия, йеромонах Максим и митрополитските протодиякон Илиан Александров и дякон Ангел Ангелов.

В прегръдката на късноантичната християнска базилика, от която са се запазили само останки, се събраха десетки миряни, дошли да съучастват молитвено в богослужбата под открито небе и да се възрадваат пред образа на Богоматер.

На богослужението присъстваха кметът на гр. Перущица Ради Минчев и доц. д-р Веселина Вачкова, директор на Исторически музей – град Перущица, към които владиката отправи искрени благодарности за организирането на богослужението.

Митрополитът завърши с архипастирско слово за застъпничествово, любовта и неуморната молитва на Божията Майка за нас.

По нейните молитви Бог да дари щастие и благоденствие над всеки християнски дом, благопожела митрополит Николай.

Пловдивска митрополия

Духовна съкровищница

Бог, естествено, знае в какво състояние се намиращи всеки от нас, но понеже ние не знаем, допусква да бъдем изпитани, за да познаем себе си, да открием скритите в нас страсти и да нямаме неразумни претенции в гения на Страшния съд.

Св. Пауций

Ако човек е щастлив в семейството, то той е щастлив въобще. Ако не е щастлив в семейството, то и никъде няма да е щастлив.

Свещ. С. Заозерски

Мърмореща жена е като гъждовен капчук.

по Притчи Соломонови

Тишината е най-доброто от всичко, което си чувал.

Борис Пастернак

Няма нищо по-силно от Христовата Църква. Които се е захванал да воюва с нея, неизбежно ще погине. Това е все едно да обявиш война на Небето.

Св. Йоан Златоуст

Едно време хората малко знаеха, но много разбираха, след това хората започнаха повече да знаят и по-малко да разбират, сега хората изключително много знаят и съвсем нищо не разбират.

Архим. Йоан Крестянкин

Митрополит Борис с отец Пантелеимон и ученици от гимназията в гр. Гоце Делчев, април 1937 г.

ПОКЛОННИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ

Продължение от бр. 13

ДЕН ПЕТИ

„Хилендар“ – „Ксенофонт“

Общата спалня тази сутрин беше като благо пълно с жаби през пролетта. Емилиян дойде да ме събуди, макар че алармата на телефона на човека

на църквата, сетне в отворените портали, през които повяваше свежий бриз.

По това време вече искаха отчаяно да легна, да утоля умората си, да заспя където и да е. Нямаше особено раздвижване и това може би е една от трудностите на православие: ти

Манастирът „Ксенофонт“

Последният ни манастир е отново гръцки – „Ксенофонт“, на западния бряг на полуострова между Урануполи и Дафни. Подобно на „Григориу“, той се намира досами мо-

шето виждане на небесата.

казал, че трябва да се грижиш за тялото си така, сякаш ще живееш сто години и за душата си, сякаш че е вечна. Ритъмът на деня е следният: пристигане в манастира, душ, почивка, вечерня, вечеря в столовата (днес патладжан, картоф, салата, диня и хляб), връщане в църквата, за да целунеш мощите, време за разговори навън в двора, сън, утрения и литургия, закуска в столовата, пазаруване на икони, заминаване. Още от времето, когато посетих първия си манастир в Англия, винаги съм знаел за монасите, които стават по тъмно през нощта, в 3 или 4 ч., преди изгрева, и прекарват деня в молитви, покаяние и прослава, повтаряйки все по-бързо: „Кирие елейсон“, „Лорд хев мърси“.

ДЕН ШЕСТИ

„Ксенофонт“ – Урануполи

Последният ми ден на Атон е празникът на света Мария Магдалина, по стария календар. Утренията и литургията тази сутрин продължиха пет часа, от 4,30 до 9,30. Тест за издръжливост, но това е един от аспектите на православие, които започвам да обичам: изглежда невъзможно, невъзможно е, но след това виждаш, че когато се оставиш на нещата, става лесно – или ако не лесно, то поне възможно. Дългите служби, постоянното присъствие на иконите, поклоните и прекръстването, всичко допринася да паднат твоите защити. Вече няма къде да се скриеш. Добре е да затворим очи, да си починеш, но постоянната молитва като вълна разяжда упоритостта ти, никаква гневна мисъл не ти остава, не си заслужава да таиш нищо срещу съседа си, който та-

ка или иначе не ти прави нищо, твърде изтощен си, за да продължаваш да протестираш и просто сваляш тежестта от себе си, внешне вдигаш очи и виждаш, че денят е дошъл, гредите на тавана са украсени с флорални мотиви, светците, които са били западени преди, отново са угасени, и всичко си има своя ритъм.

Грехът е отклонение и се страхувам, че е отразен на лицата ни. Накрая става тягостен, досаден и каквито и да са грешките ни, ще се научим да го изхвърляме от умовете си, да го потискаме като нежелана мисъл, която трябва да си отиде. Не е лесно или понякога не изглежда лесно, но вкусът на динята предишния ден беше изключителен и чашата с вода в църквата след нафортата в края на литургията (не Светото Причастие, за което трябва да постиш и да се изповядаш) беше като капки светлина. Започваш да си благодарен за простите неща, по-смирени си, което е пътят към Бога, и независимо от кашлянето и смрадта на урина в тоалетните на сутринта, радваш се на живота.

Урануполи отново

Животът е споделено пътуване. Веднага щом стъпихме на кораба, който щеше да ни отведе от Света гора в Урануполи и оттам по домовете ни (пътуване, което ще привърши на следващата вечер), атмосферата е променена. Повече шум наоколо, жужене от очакване. Някои хора изглеждат така, сякаш са били на екскурзия и току-що са се върнали от магазините. Други са застинали, притихнали. Гръцки поклонник се опитва да ми говори на

немски, аз отвърщам на английски и български. Накрая се усмихваме. Баща води детето си до задната част на кораба, където все още е останало малко място и постепенно очертаванията на Атон се отдалечават. Дафни, пристанището, и в обратен ред, докато отплуваме – „Свети Пантелеймон“, руският манастир, „Ксенофонт“, където спяхме последната нощ, „Дохиар“, малките пристанища на „Констамонит“, „Зограф“ и „Хилендар“, всички се изгубват.

Скоро отминаваме полицейския пост и къщите започнаха да се виждат по често с Урануполи в далечината, мястото на тръгване на поклонниците. Спомням си за пътуването ми като студент до Индия и как културният шок е най-често на връщане. И тук бе така. Много повече шум. Отворени каросерии на пикапи, предлагачи нектарини. Автобуси на малкия площад. Семейство български туристи. Семейство! Разбира се, тук вече има жени – половината от населението. Жени не бяхме виждали през последните пет дни. Отидох до хотелската стая, взех си душ, изяхох две нектарини, седнах на балкона, гледайки на запад към острова Амулиани и средния ръкав на Ситония, после спях.

Когато се събудих, помислих, че ми остават още два часа до уговорената среща с Емилиян, Спас и Съни, но когато слязох долу, те ме чакаха пред хотела. Бях изгубил всякаква представа за време. Животът е споделено пътуване.

Следва

Джонатан ДЪН

Превод от английски:
Цветанка ЕЛЕНКОВА

АТОНСКИ ДНЕВНИК

Животът е споделено пътуване

рето, не във вътрешността. Когато пристигнахме, някакъв монах работеше в лодка, приготвяйки мрежите за риболов подобно на първите апостоли.

Манастирът е построен като крепост, даже има кули и вътрешен двор с няколко църкви, камбанария и стаи. Интересно е как за службите и за трапезата изведнъж се появяват толкова много хора: монаси, гости, помощници на манастира – строители и стопани. Хрумва ми, че от три-четири дни не съм виждал никаква реклама, нито билбордове, нито магазини, освен манастирския, в който се продават икони, молитвени броеници и други манастирски продукти.

Трудно е да се каже дори, че има улици, само черни пътища, макар че още не съм бил до столицата Каряя.

Всеки от манастирите притежава парцел земя и там, където другите биха направили басейн (за освежаване на тялото), те строят църква (за спасение на душата). Това ми напомня за един от отците на Църквата, който беше

до мен беше прозвъняла вече неколкратно. Беше тъмно и не видях дрежите си, но отидох слепешката до банята, сигурен, че лампите ще работят и ще мога да ползвам тоалетна, но не, нямаше електричество.

Налучках предметите по обратния път, вече свикнал с тъмнината, взех фенера си и се върнах до банята. Постепенно започнах да различавам повече контури, както в църквата, където пристигнах за утринните молитви, когато си бил известно време там и виждаш как другите хора идват наслуки. Службата, последвана плавно от литургията, бе отново дълга, около четири часа, пак ми беше трудно да остана буден, но всеки път, когато идвах на себе си, молитвата продължаваше, кандилата трептяха пред иконите.

След около два часа се развидели, първо в купола

участвах в службата чрез молитвите си, чрез прекръстването и целуването на иконите, но почти няма движение през по-голямата част от времето, само пристъпване от крак на крак, като се опитваш да облекчиш болезнеността. Не съществува зона на комфорт, дори онези на индивидуалните църковни столове до стената започват да се чувстват неудобно. Но затова пък постепенно осъзнаваш дълбокия символизъм в действията на свещениците и на монасите, символизъм, до който без съмнение съм се докоснал само повърхностно. Свещеникът, който стои на входа, водещ до олтара, правещ кръстен знак и благослов за мир, младият монах, който стои отвън столовата, когато тръгваме, ръката му извита в невъзможна благословия, завесата на олтара спусната, за да анулира на-

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2019 г.

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02/987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02/987-56-11 / в. 131
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на Танка Гончева Христова, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синаodalно издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.